

Toimialan ajankohtaisia kuulumisia

Uudistumiskyky yrityksen menestyksen avaintekijä

Leena Hyrylä, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

8.1.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

TEM toimialapalvelu

- TEM:n johdolla toimiva asiantuntijaverkosto
- Toimialapalvelu kokoaa, analysoi ja välittää tietoa yritysten toimintaympäristöstä sekä toimialojen kehityksestä
- Toteuttaa julkaisutoimintaa ja viestintää

- Julkaisut ja uutiskirje ovat saatavissa Toimialapalvelun verkkosivuilta osoitteesta www.tem.fi/toimialapalvelu
- Toimialaraportit-julkaisusarjassa kootaan tietoaineistoja eri lähteistä toimialakohtaisiksi peruspaketeiksi. Lisäksi on julkaistu ajankohtaishatsauksia toimialojen näkymistä

- Lähteinä käytetään viimeisintä saatavilla olevaa tilastoaineistoa ja toimialan yrittäjien, yritysten ja muiden alan keskeisten toimijoiden näkemyksiä

- Seuratut toimialat vuonna 2023 **elintarvikeala, matkailu, uusiutuva energia, kaivosteollisuus sekä sosiaali- ja terveystoimialat**
 - Vuonna 2022 myös **luonnontuoteala** [Arvoketjuja vahvistamalla volyymia luonnontuotealalle - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioeuvosto.fi/valtioeuvosto/2022/05/10/arvoketjuja-vahvistamalla-volyymia-luonnontuotealalle)
 - **Luonnontuotealasta lisäksi:** [Kestävästi ja vastuullisesti monipuolista arvonlisää - Luonnontuotealan toimintaohjelma 2030 \(helsinki.fi\)](https://www.helsinki.fi/kestavasti-ja-vastuullisesti-monipuolista-arvonlisaa)

Esityksen sisältö

- Elintarviketeollisuus numeroiden valossa
 - Uudistuva elintarvikeala –toimialaraportti 11/2023
 - Toimialaraportit perustuvat Tilastokeskuksen toimialaluokitukseen (2008)
 - Pohjana yritysten antamat tiedot omat toimialastaan
- Taloudellista tilannetta
- Näkymiä
 - Elintarviketeollisuuden pk-yritysbarometri syksy 2023
- Raportit, katsaukset ja infograafi löytyvät:
www.tem.fi/toimialapalvelu/elintarvikeala

Elintarviketeollisuuden (TOL 10-11) avainlukuja vuodelta 2022

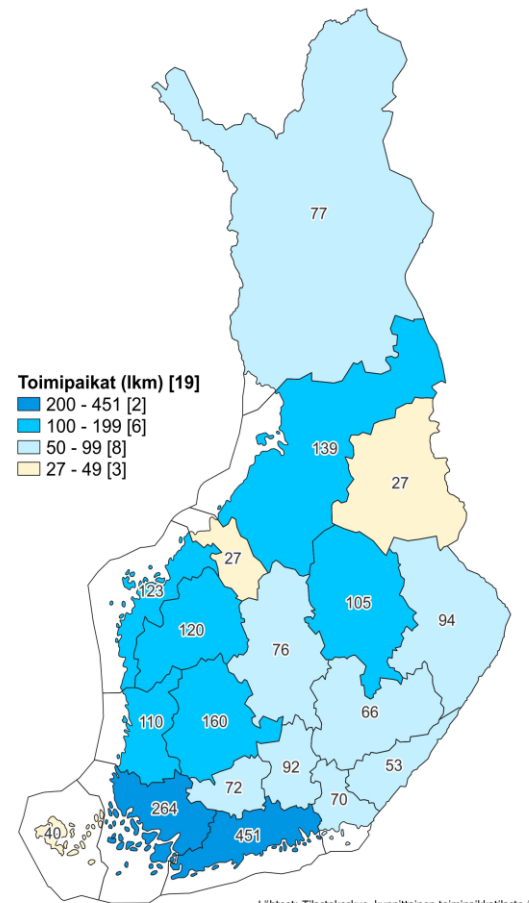
- Liikevaihto 13,3 mrd.€, kasvua 12,9 %
- Tuotannon jalostusarvo lähes 2,9 mrd.€, laskua -0,5 %

- Vienti n. 2,3 mrd.€ + kansainvälinen liiketoiminta
 - Ruotsi, Viro, Kiina, Saksa ja Ranska
 - 1-10/2023 vienti 1,8 mrd.€
- Tuonti n. 5,9 mrd.€, kasvua arvossa 22,9 %, volyymissa 6,6 %
 - 1-10 /2023 tuonti 4,8 mrd.€

- Suomen elintarviketurva maailman paras vuosina 2020 ja 2022 Global Food Security Index -vertailussa
 - Korkea omavaraisuusaste, n. 80 %, mutta ruokajärjestelmämme on riippuvainen erilaisista tuontipanoksista

- Merkittävä ja vakaa investoija
 - Kiinteät investointisuunnitelmat 733 milj.€ vuodelle 2023 (kasvua 0,6 %)
 - 728 milj.€ vuonna 2022 (kasvua 46,3 %)
 - 498 milj.€ vuonna 2021
 - Tutkimukseen ja tuotekehitykseen vuosittain yli 60 milj.€
 - Orpon hallitusohjelma, Parlamentaarinen TKI-työryhmä: tavoitteena 4 % BKT-tuotteesta vuonna 2030
 - Elintarviketeollisuuden TKI-tiekartta valmisteilla

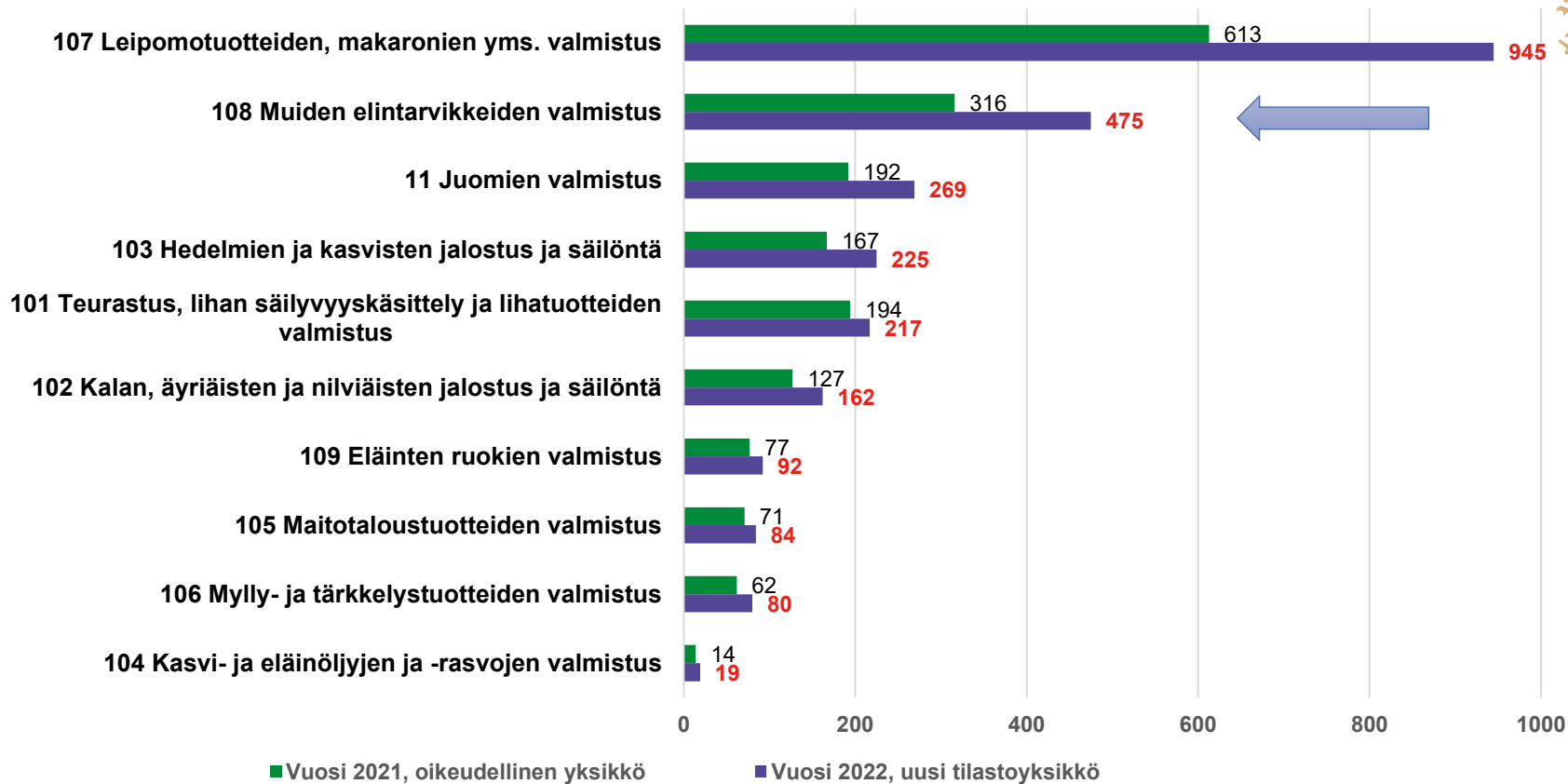
- Yrityksiä n. 2.600, toimipaikkoja lähes 3.000 (yritysyksikkö)
 - Pienyritysvaltainen
 - 79 % työllistää alle 4 ja 87 % alle 10 henkilöä
 - Yli 250 henkilöä työllistäviä yrityksiä 19 kpl (0,7 %)
 - Aitoja makuja –tilastoissa n. 2.600 yritystä [Etusivu - \(aitojamakuja.fi\)](https://www.etusivu-aitojamakuja.fi)
- Uusia yrityksiä perustettiin 376 ja toimintansa lopetti 196 yritystä
 - 1-6/2023 uusia 101 ja lopettaneita 115
 - Konkurssiin ajautui 38 yritystä
 - 39 yritystä 1-11/2023
- Merkittävä työllistäjä eri puolella Suomea
 - Yli 34.600 henkilötyövuotta
 - Koko ruokaketju työllistää 340.000 henkilöä
 - Tehdasteollisuuden aloista suurin välillinen työllistävyys
- Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien osuus kulutusmenoista keskimäärin 12 %
 - Asukasta kohden 2.832 €, kasvua 135 € vuoteen 2021 verrattuna

Lähteet: Tilastokeskus, kunnittainen toimipaikkatilasto ja Maanmittauslaitos, hallinnolliset aluejaot, 03/2023

Monialainen ja –muotoinen elintarvikeyrityskehittäjä

Lähde: Tilastokeskus. Vuosi 2021 oikeudellinen yksikkö, vuosi 2022 tilastoyksikkö

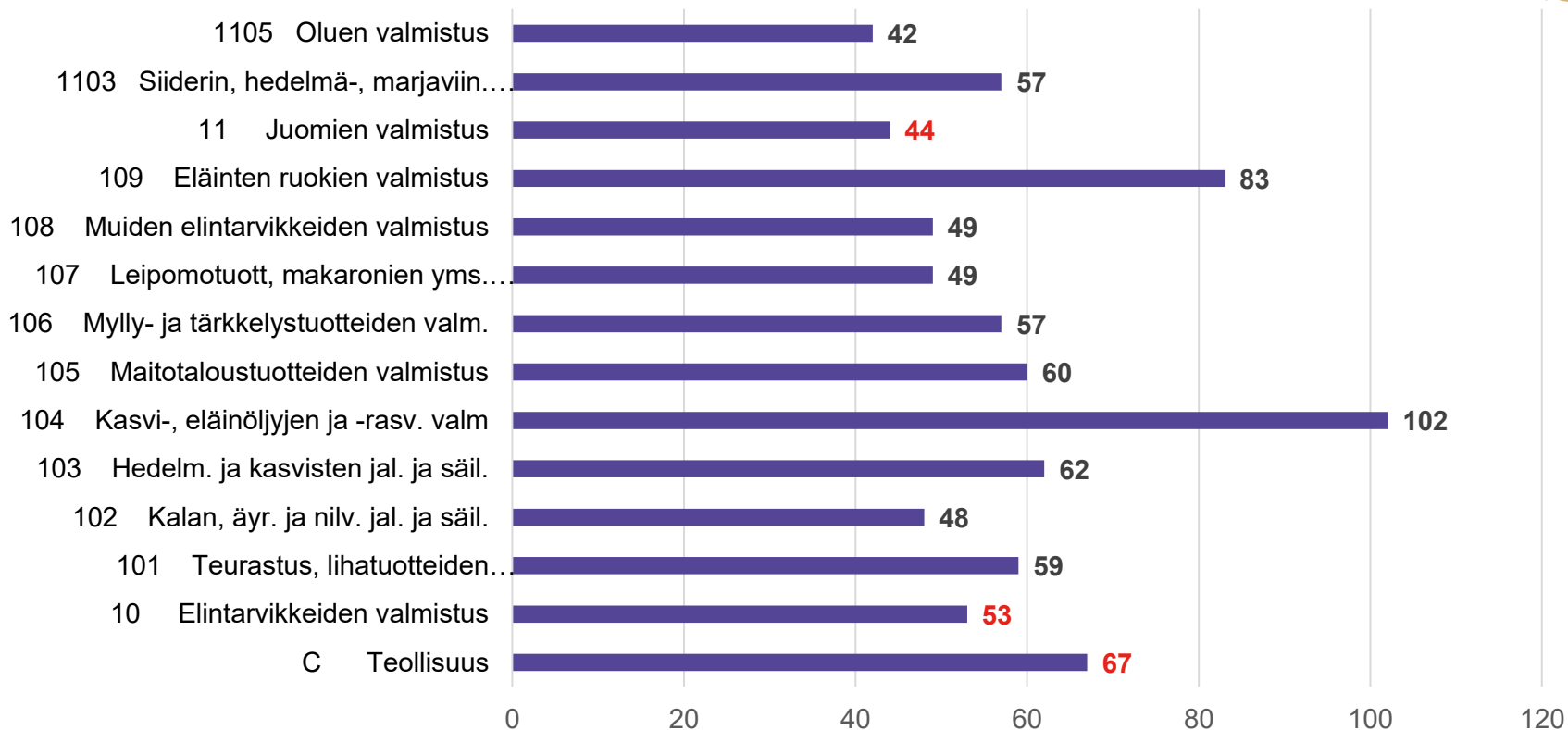
Elintarviketeollisuuden (TOL 10-11) liikevaihto yht. 13,3 mrd. €

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2022 ennakkotieto, 1 000 €

Henkilöstötehokkuus, jalostusarvo/henkilö, 1 000 € vuonna 2022, mediaani.

Lähde: Tilastokeskus, Toimialoittainen yritystietopalvelu

Elintarviketyöntekijöiden osaamistarpeiden muutos vuoteen 2030

Lähde: [Ammattialakohtaiset osaamistarpeet 2030 | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Ammattialakohtaisten osaamistarpeiden muutos vuoteen 2030 — Elintarviketyöntekijät

1 = Osaamisen tarve vähenee huomattavasti - 5 = Osaamisen tarve kasvaa huomattavasti

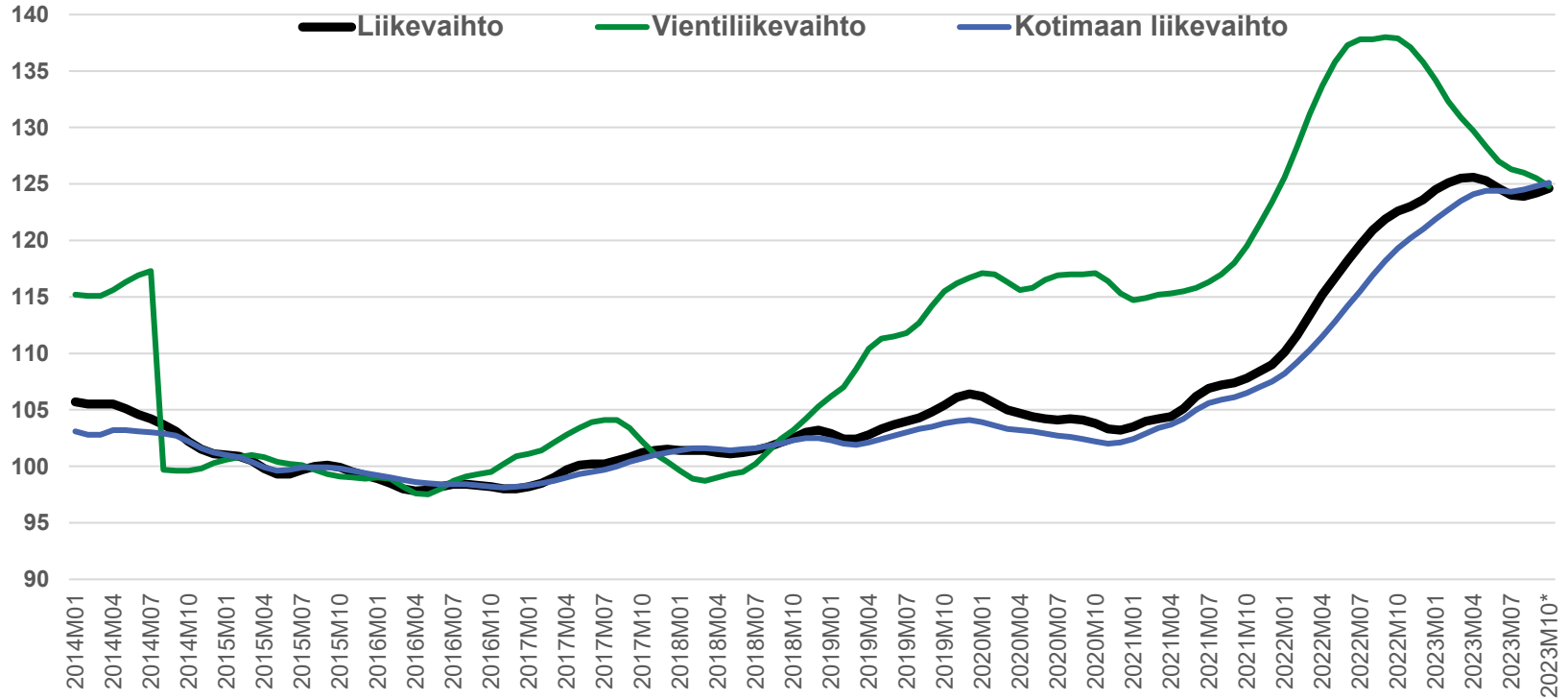

[ETL:n selvitystyö 2023: Osaamista ja tekijöitä elintarviketeollisuuteen – elintarvikealan koulutuksen palvelukyky selvitys - Theseus](#)

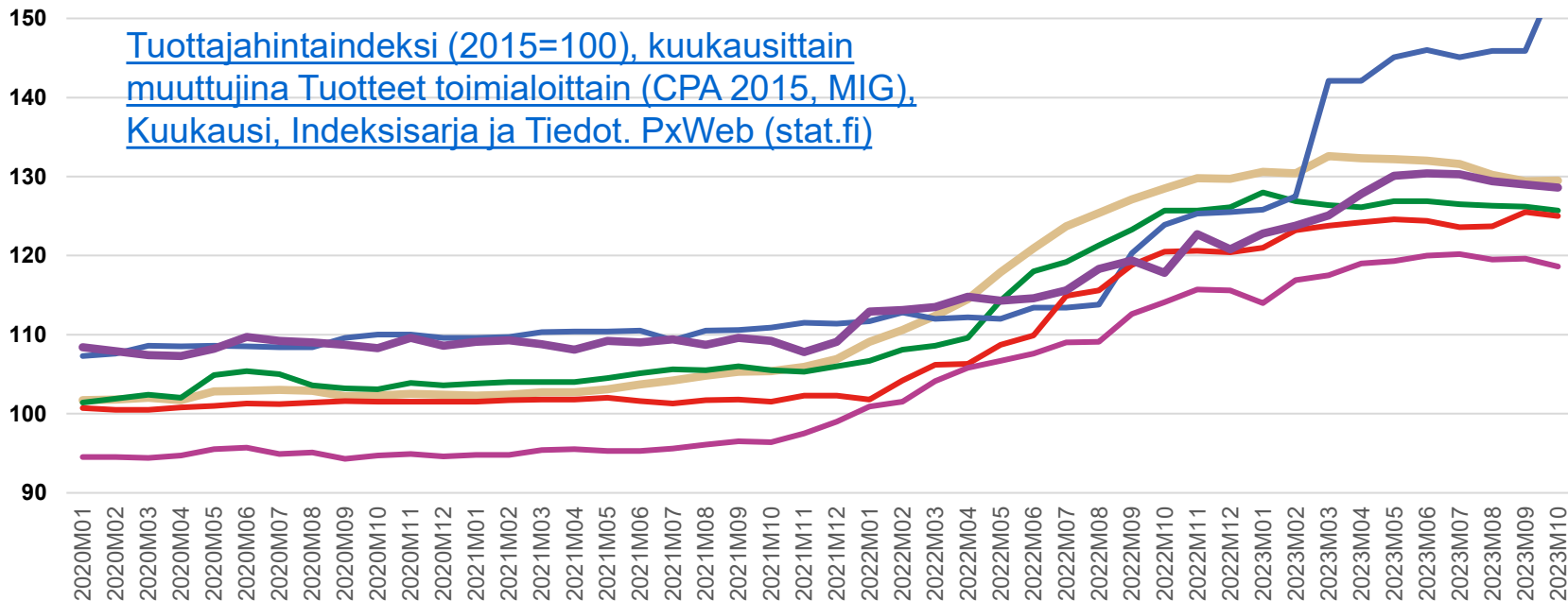

Taloudellinen tilanne

Liikevaihdon indeksikehitystä elintarviketeollisuudessa 2014 – 10/2023, 2015 = 100, trendi. Lähde: Tilastokeskus

Tuottajahintaindeksin kehitystä 2020 – 10/2023, pisteluku, 2015 = 100.

10 Elintarvikkeet

10.3 Jalostetut tai säilötyt hedelmät, marjat ja kasvikset

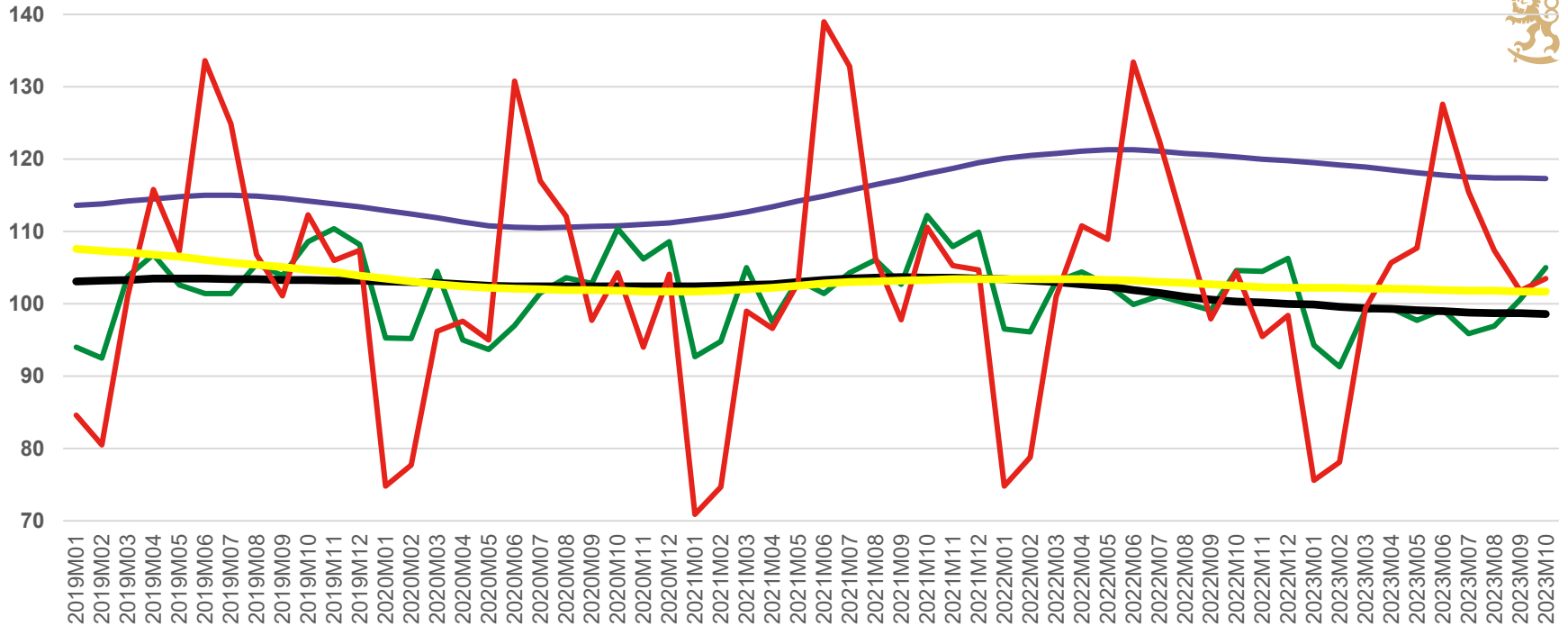
10.8 Muut elintarvikkeet

10.1 Säilötty liha ja lihavalmisteet

10.7 Leipomotuotteet, makaronit yms.

11 Juomat

Teollisuustuotannon volyymi-indeksin kehitystä 2019 - 10/2023, 2015=100

— C Teollisuus, trendi

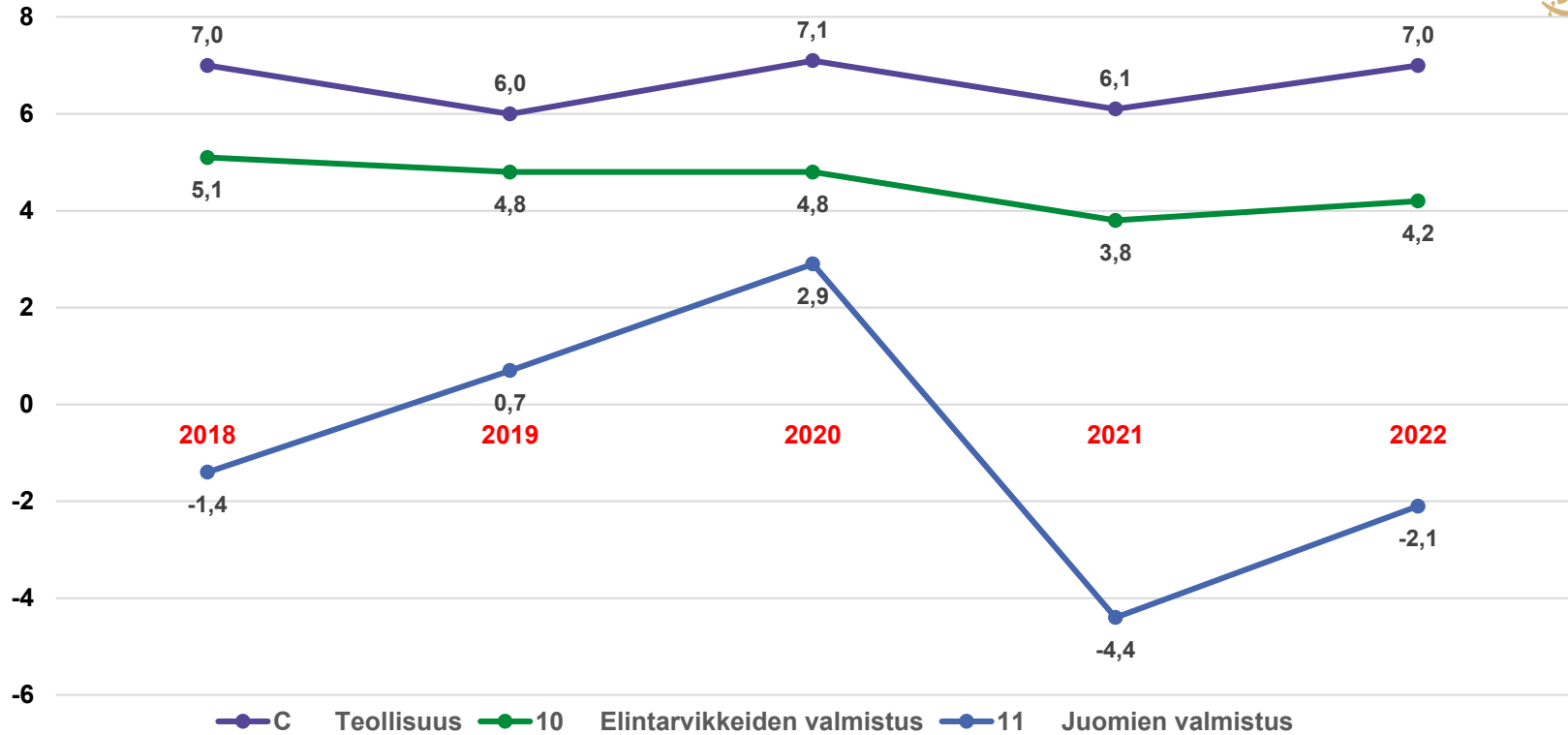
— 10 Elintarvikkeiden valmistus, trendi

— 11 Juomien valmistus, Trendi

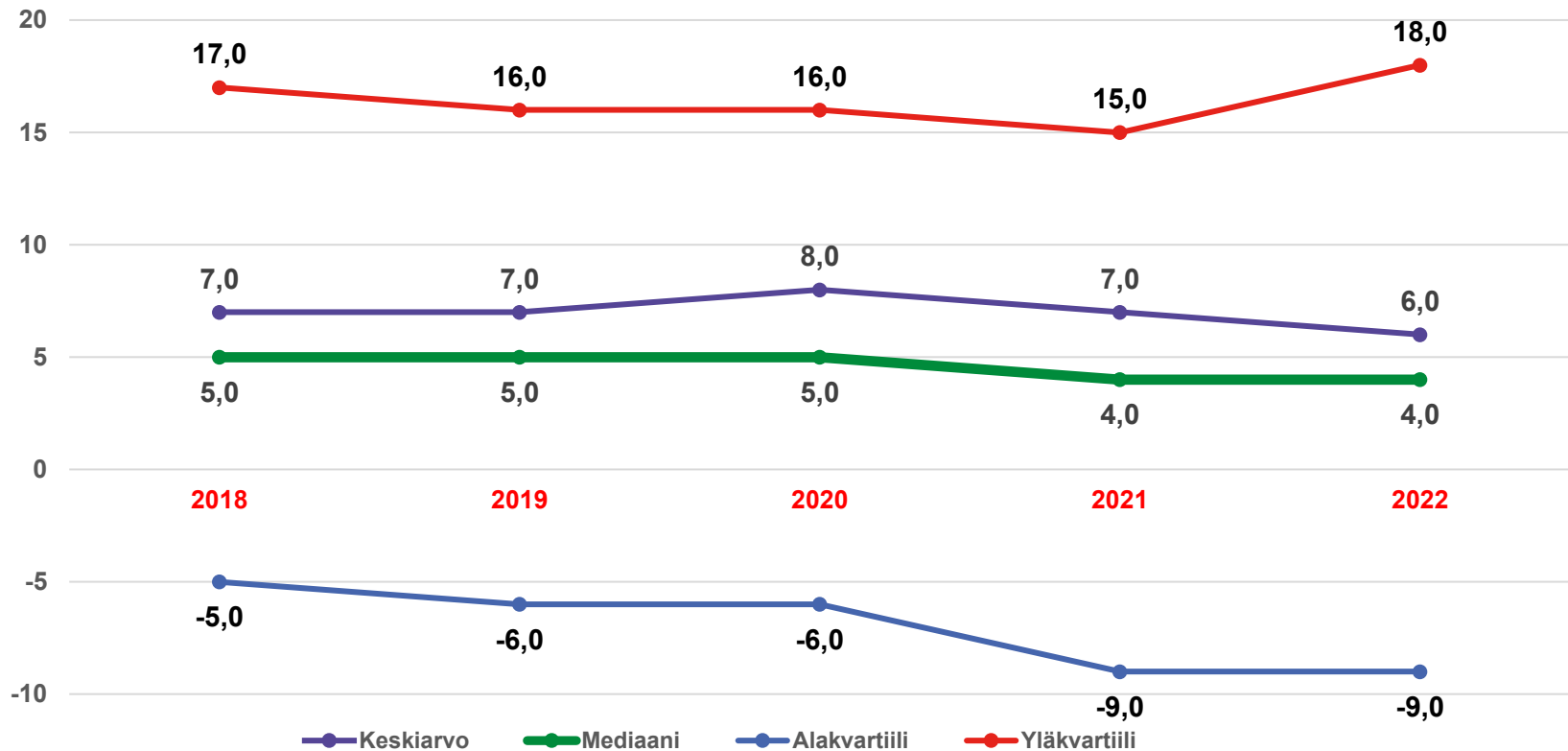
— 10 Elintarvikkeiden valmistus, Työpäiväkorjattu

— Juomien valmistus, Työpäiväkorjattu

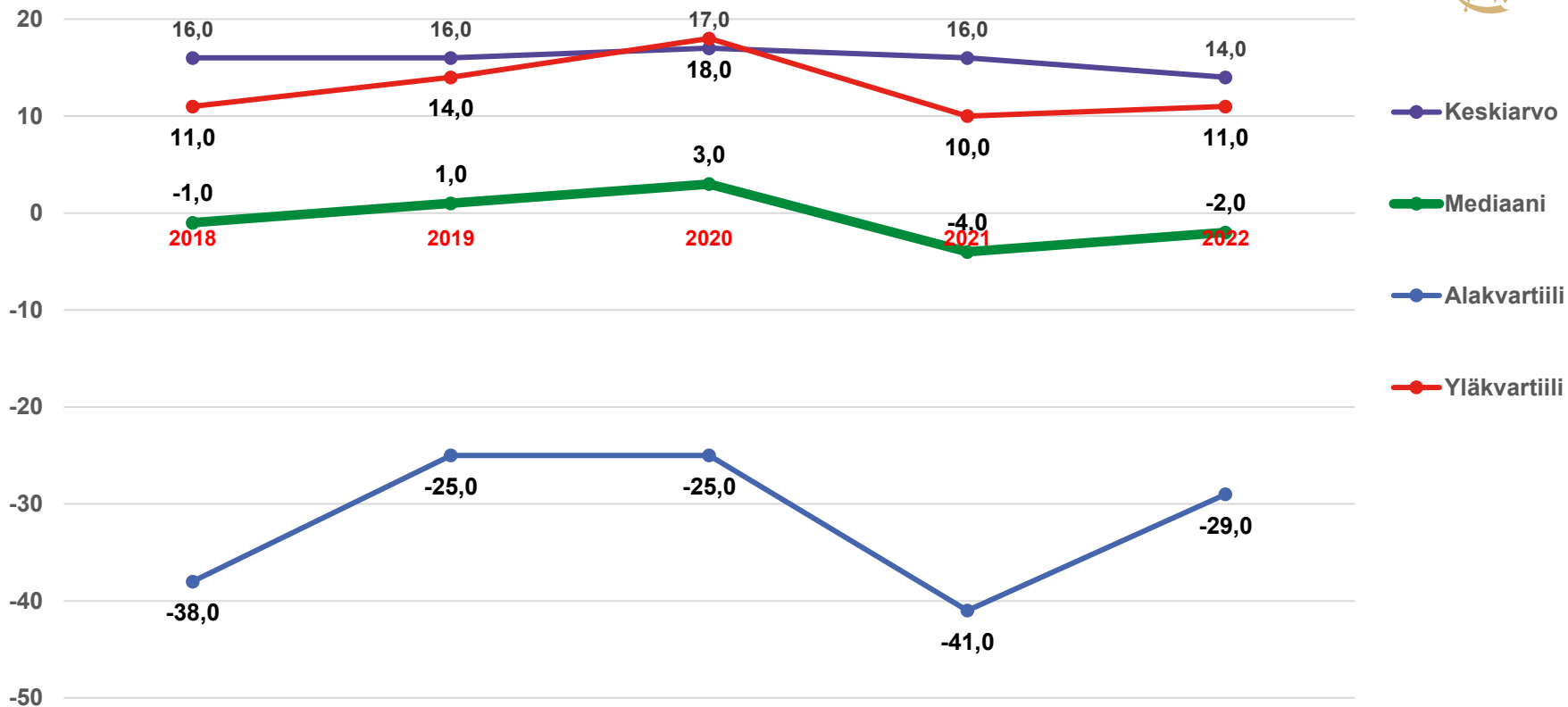
Käyttökatteen kehitystä 2018 – 2022, %

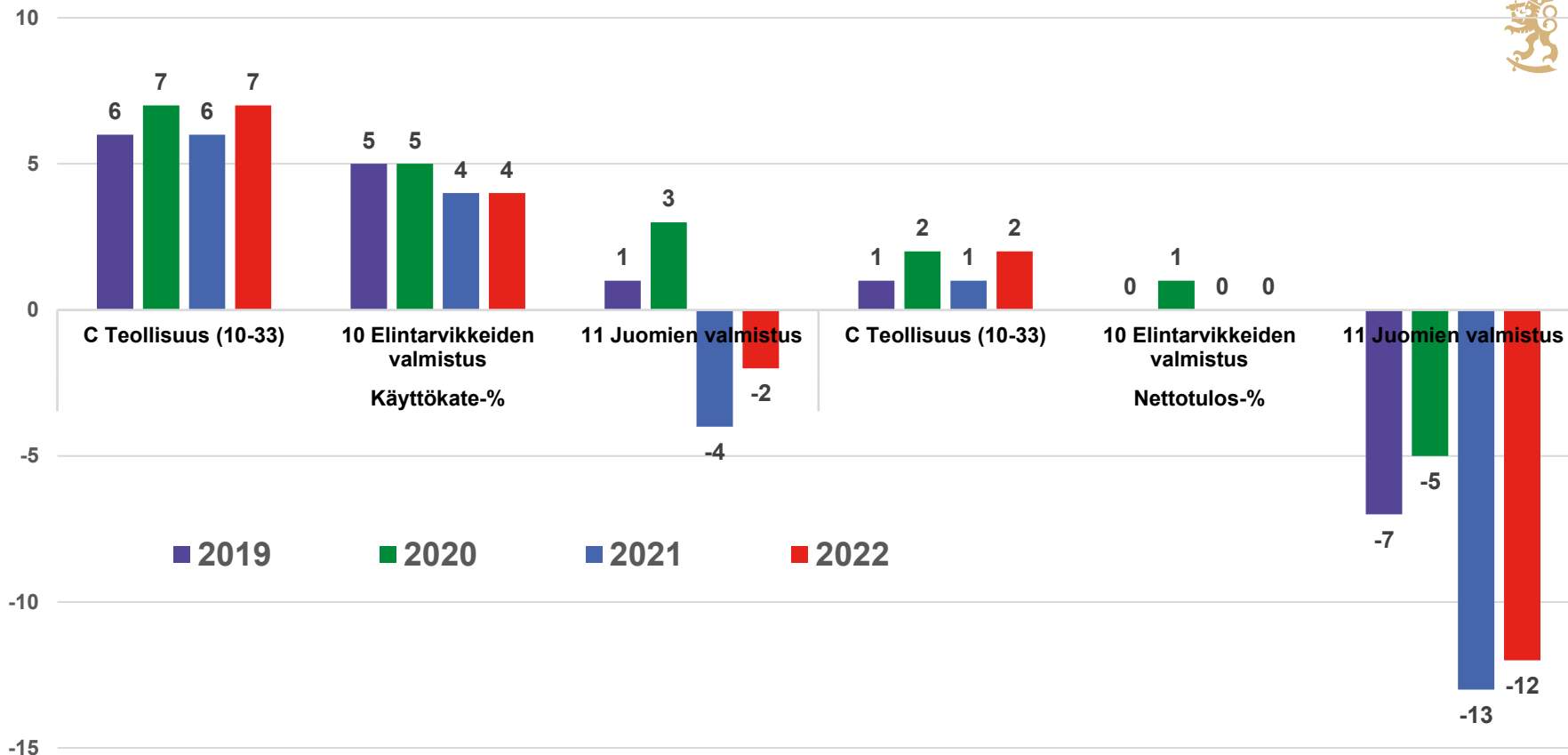
Elintarvikkeiden valmistuksen (TOL 10) käyttökateprosentin kehitystä 2018 - 2022 eri tunnusluvuilla esitettynä

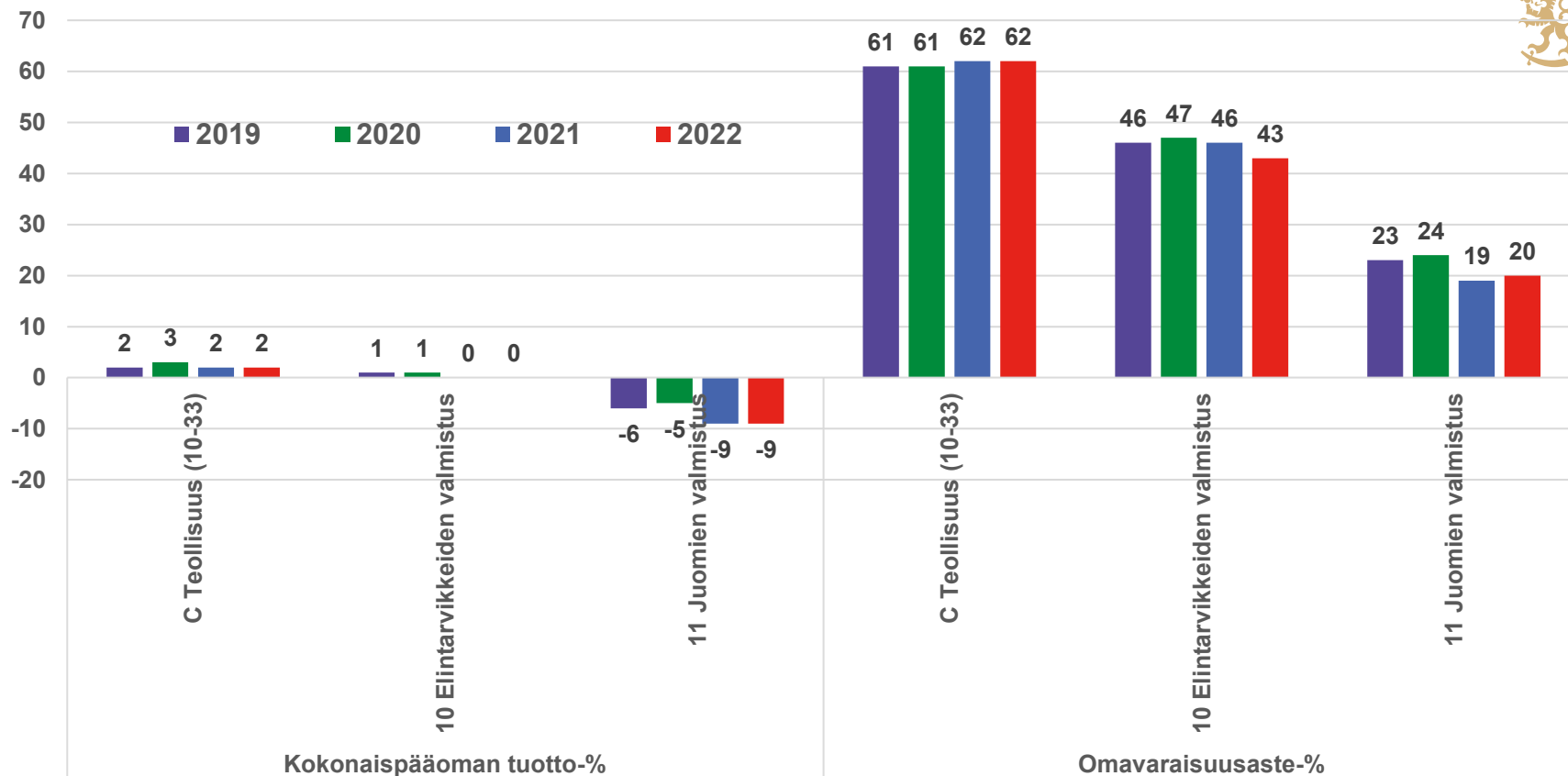
Juomien valmistuksen (TOL 11) käyttökateprosentin kehitystä 2018 - 2022 eri tunnusluvuilla esitettynä

Talouden tunnuslukujen kehitystä 2019 - 2022, %, mediaani

Talouden tunnuslukujen kehitystä 2019 - 2022, %, mediaani

**Pk-
yrittysbarometrin
tuloksia**

PK-YRITYSBAROMETRI

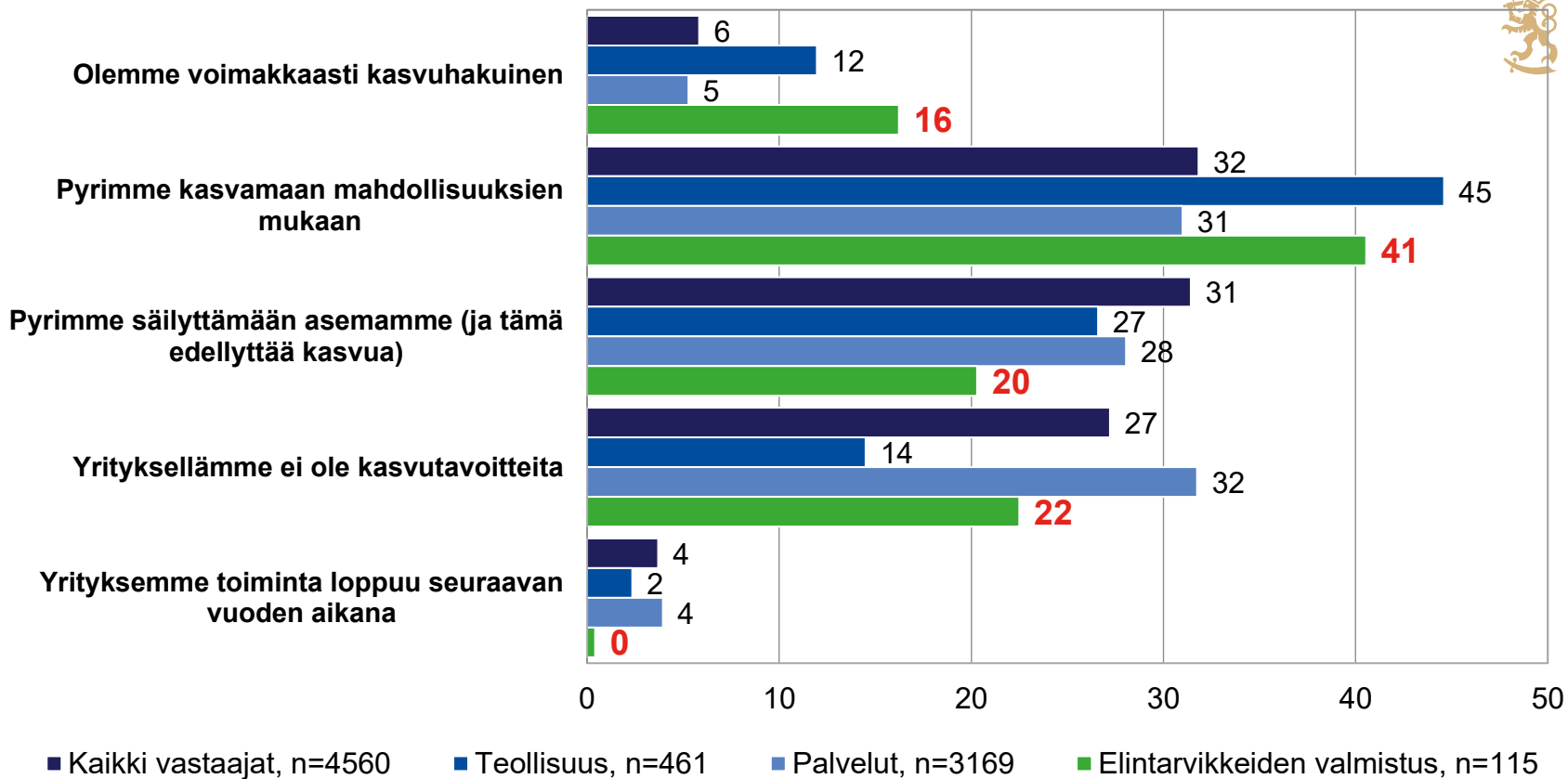
Taloustutkimus Oy toteutti syksyn 2023 pk-yritysbarometrikyselyn kesä-heinäkuussa 2023
Kyselyyn vastasi 4 573 pk-yrityksen edustajaa

Lähde: [sy_pk_barometri_syksy2023_web.pdf \(yrittajat.fi\)](#)

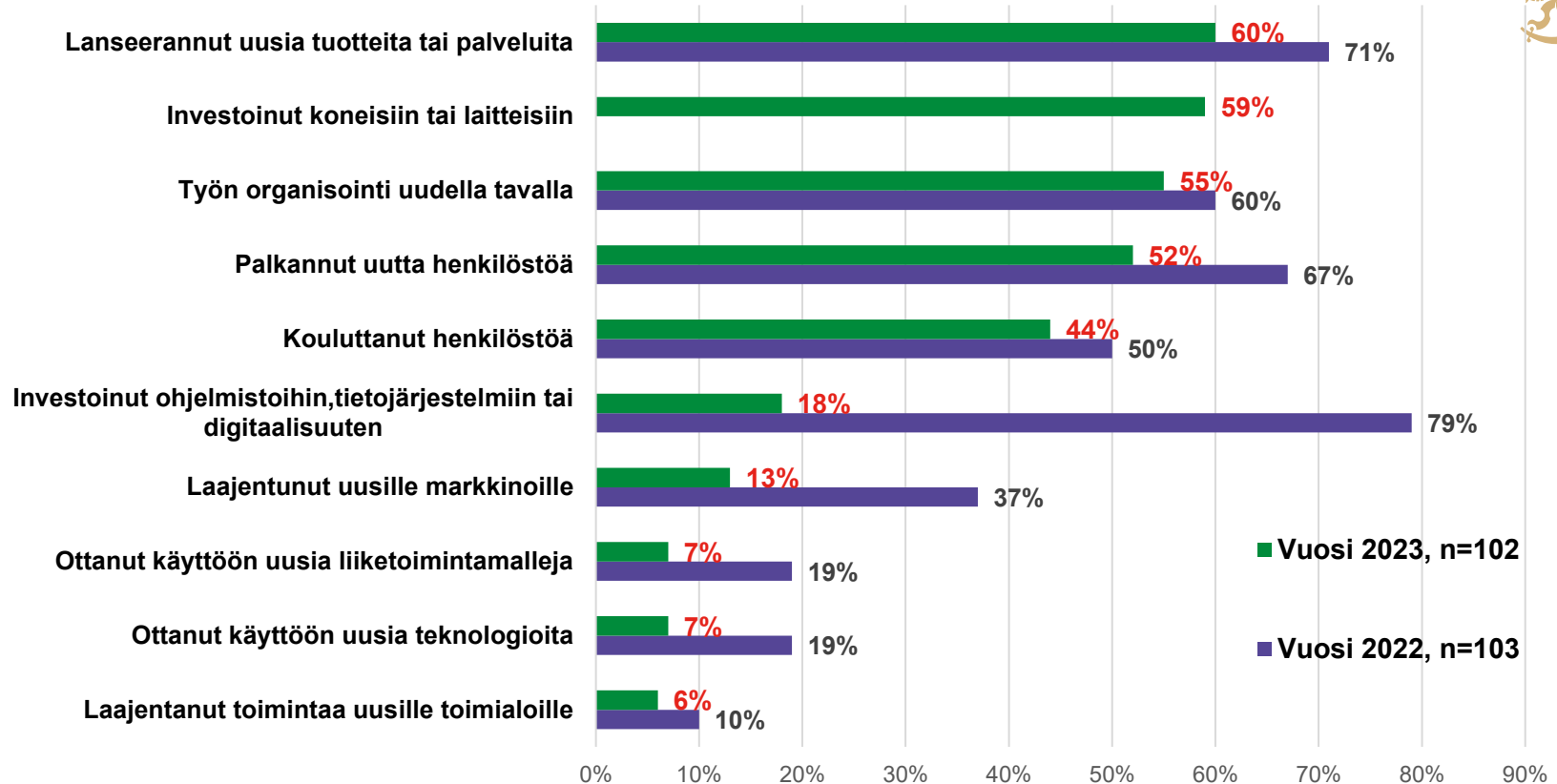

		n=	%
Toimialaryhmä	Elintarvikkeiden valmistus	116	100
	Teurastus, lihan säilyvyyskäsittely ja lihatuotteiden valmistus	14	12
	Kalan, äyriäisten ja nilviäisten jalostus ja säilöntä	10	9
	Hedelmien ja kasvien jalostus ja säilöntä	13	11
	Maitotaloustuotteiden valmistus	3	3
	Mylly- ja tärkkelystuotteiden valmistus	2	2
	Leipomotuotteiden, makaronien yms. Valmistus	42	36
	Muiden elintarvikkeiden valmistus	19	16
	Eläinten ruokien valmistus	2	2
	Juomien valmistus	11	9

Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

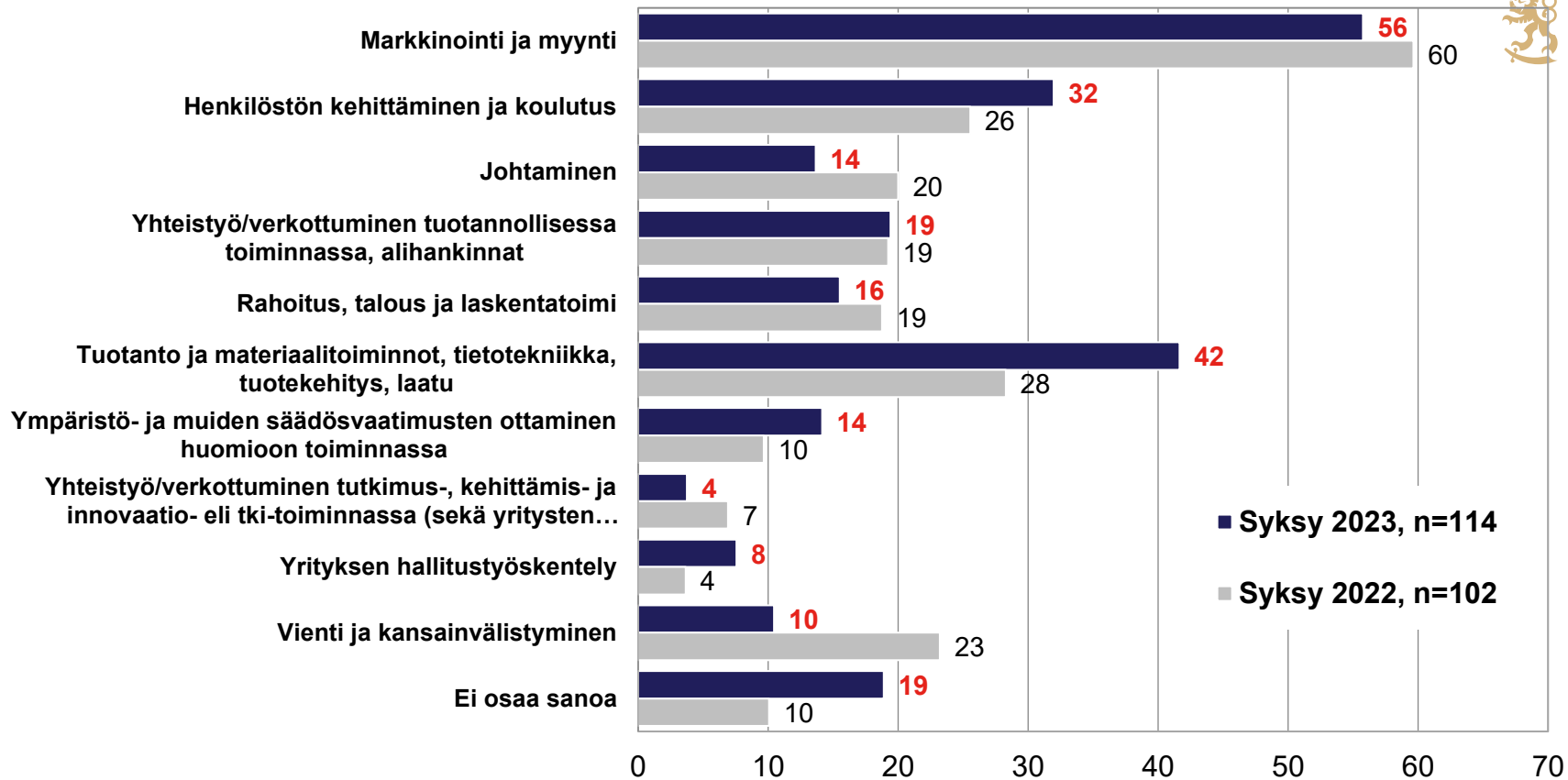

Uusiutumistoimet elintarvikealan pk-yrityksissä viimeisen vuoden aikana, %. Voinut valita useita vaihtoehtoja

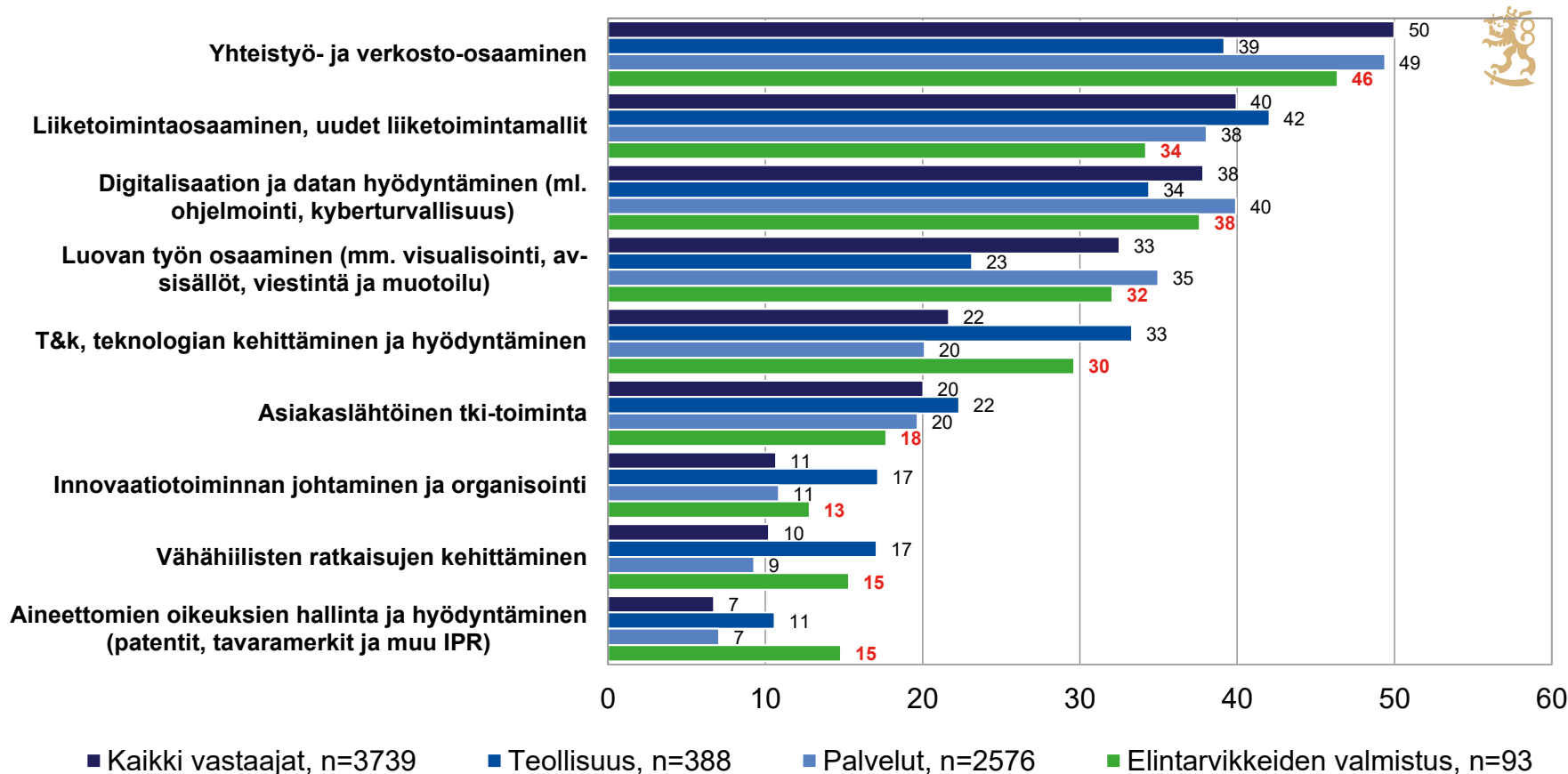

Pk-elintarvikeyritysten kokemat kehittämistarpeet 2022 ja 2023, %

Voinut valita useita vaihtoehtoja

Millä osaamisalueilla on innovaatiotoimintanne kannalta eniten kehittämistarvetta, %

A close-up photograph of a hand holding a single chanterelle mushroom. The mushroom is bright yellow with a ruffled, gill-like structure. To the left, a wooden basket with a dark blue handle is filled with several more chanterelles. The background is a forest floor covered in green moss, pine needles, and small plants. The text "Vieraskynäkirjoitukset" is overlaid in white, bold font across the center of the image.

Vieraskynäkirjoitukset

Uudistuva elintarvikeala – toimialaraportin vieraskynät

- **Ruokavirasto toimii vientiyritysten tukena matkalla maailman markkinoille**
 - Tanja Nurmi, jaostopäällikkö, Ruokavirasto – vientijaosto
 - [Tuonti ja vienti - Ruokavirasto](#)
- **Mihin uudistuvat ravitsemussuositukset meitä suuntaavat?**
 - Maijaliisa Erkkola, ravitsemustieteen professori, Helsingin yliopisto
 - [Vähemmän lihaa, enemmän kasviksia: tässä ovat pohjoismaiset ravitsemussuositukset 2023 - Maa- ja metsätalousministeriö \(mmm.fi\)](#)
- **Luonnontuoteala on kehittyvä ja monipuolinen kasvuala**
 - Juha Rutanen, projektipäällikkö, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti ja
 - Birgitta Partanen, toiminnanjohtaja, Arktiset Aromit ry
 - [Aitoluonto – aitoluonto.fi](#)

Mahdollisuuksia hyödyntämällä

- Muuttuva liiketoimintaympäristö
- Kulutuksen ja elämäntapojen muutokset
- Kuluttaja- ja markkinalähtöisyys
- Vienti ja kansainvälistyminen

- Trendit, premium-tuotteet, brändäys, PL-tuotteet
- Erikoistuminen, jalostusarvon nosto, liiketoimintamallit
- Kaupan ja ruokapalveluiden muutokset, monikanavaisuus

- Biotalouden kehittyminen, resurssitehokkuus, vihreä siirtymä
- Vahvistuva toimialojen ja tutkimusverkoston yhteistyö, innovaatioekosysteemit
- Tutkimus- ja kehittämisrahoitus
 - [Elintarvikealan yrittäjyys - Maa- ja metsätalousministeriö \(mmm.fi\)](https://www.mmm.fi)

- Teknologioiden, datatalouden ja digitaalisuuden kehittyminen
- Startup-yritykset

Monien makunautintojen tuottamisen lisäksi suomalaisella ruokajärjestelmällä on suuri kasvu-, työllistämisen- ja vientipotentiaali.

Kiitos!

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**BUSINESS
FINLAND**

tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto